

SUMMARY

Myronyuk R.V. Corruption risks in the activities of the policeman and ways to eliminate them. The article outlines the main corruption risks in the activities of the policeman, elucidates the ways in which the policeman acts (inactivity) leading to the occurrence of corruption risks, and identifies the algorithms for the policeman to exclude or at least minimize their offense in the form of liability for committing a corruption offense or a related offense with corruption

It is established that under the corruption risk of a policeman, the probability that a decision, action or inactivity of a policeman can lead to a corruption offense or a corruption offense should be considered. The object of assessment of corruption risks is the functions, tasks and powers of the police, determined by legislative acts, and the ways of their implementation; assessment of corruption risks is the process of identifying, analyzing and directly assessing corruption risk; factors of corruption risk include the conditions and reasons that encourage (stimulate), cause or permit the commission of police actions that may lead to committing a corrupt offense or offense related to corruption. An assessment of corruption risks can be made by the National Police (or its separate subdivision) corruption risk assessment commission, which includes police officers and with consent, representatives of the public, experts who have knowledge of the internal and external environment of the police and have experience work in the law-enforcement (human rights) sphere.

It is revealed that the greatest corruption risks that arise in the activities of the police are related to: use of official powers in order to obtain unlawful benefits; receiving gifts; combining and combining with other activities; engaging in entrepreneurial and other paid activities; the work of close friends and the presence of real or potential interest.

Keywords: police, corruption, corruption risks, ways of eliminating (minimizing) corruption risks in police activity.

УДК 342.95

Голобутовський Р.З. ©
кандидат юридичних наук,
докторант Запорізького
національного університету

DOI: 10.31733/2078-3566-2019-1-57-61

КЛАСИФІКАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРУВАННЯ ПУБЛІЧНОЮ СЛУЖБОЮ В ОРГАНАХ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Розглянуто питання удосконалення публічної служби в органах судової влади. Звернуто увагу не широке коло суб'єктів, які наділені повноваженнями з адміністрування публічною службою в органах судової влади. Зроблено їх класифікацію та досліджено повноваження.

Ключові слова: *судоустрій, судочинство, судова влада, суд, служба, публічна служба, адміністрування.*

Постановка проблеми. Суд, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечує кожному право на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. З урахуванням вищезазначеного виникає ряд питань, пов'язаних насамперед з порядком формування професійного суддівського корпусу, а також організаційним забезпеченням діяльності самих судів: діловодство, організація судових засідань, здійснення спільних заходів з іншими органами державної влади. Зрозуміло, що виконання цих завдань повинно бути покладено на посадових осіб та фахівців, які теж мають відповідати певним професійним вимогам.

Зважаючи на нещодавні зміни в питаннях проходження публічної служби в органах судової влади, виникнення нових суб'єктів з її управління, вважаємо актуальним і доцільним висвітлити питання, пов'язані із забезпеченням органів судової влади профе-

сійним корпусом публічних службовців. Це питання не можна розкрити не висвітливши суб'єктів адміністрування публічною службою в органах судової влади, з'ясувати їх систему та повноваження.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Окремі аспекти проблеми адміністрування публічною службою в органах судової влади досліджували такі вчені: А.Л. Борко, В.Д. Бринцев, М.Й. Вільгушинський, І.В. Дем'яненко, М.М. Григорович, М.І. Логвиненко, Л.М. Москвич та багато інших. Однак на сьогоднішній день відсутні комплексні дослідження проблем класифікації суб'єктів адміністрування публічною службою в органах судової влади, що ще раз підкреслює важливість та актуальність запропонованої теми.

Метою статті є визначення критеріїв класифікації суб'єктів адміністрування публічною службою в органах судової влади. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання: визначити критерії класифікації адміністрування публічною службою в органах судової влади; охарактеризувати кожен групу суб'єктів адміністрування; проаналізувати адміністративні повноваження суб'єктів адміністрування публічною службою в органах судової влади.

Для реалізації поставленої мети перш за все з'ясуємо, які органи та посадові особи належать до адміністрування публічною службою в органах судової влади в Україні відповідно до чинного законодавства.

Виклад основного матеріалу. С. Обрусна зазначає, що правосуддя є лише одним із компонентів реалізації судової влади, оскільки її здійснення є ширшим за справляння правосуддя. Судова влада, на думку науковця, реалізується у діях суду, безпосередньо не пов'язаних з розглядом справ, які, утім, мають велике соціальне значення, зокрема, здійснення організаційних та інформаційно-аналітичних функцій. До комплексу дій, що належать до вказаних функцій та позначаються терміном "організаційне забезпечення діяльності судів", входять створення судів, кадрова робота тощо [1, с. 58].

Для більш глибокого з'ясування системи суб'єктів адміністрування публічною службою варто звернутися до наукових надбань.

Так, Д.Ю. Шпенюв виокремлює загальну систему суб'єктів управління службою суддів України: 1) суб'єкти управління кожним конкретним судом: голови судів (місцевих, апеляційних, вищих спеціалізованих, Верховного Суду України та Конституційного Суду України), їх заступники, керівники апарату суду, їх заступники, керівники відділів апарату суду, їх заступники, секретарі палат апеляційних та вищих спеціалізованих судів; 2) органи суддівського самоврядування: збори суддів кожного конкретного суду, з'їзд суддів, Рада суддів, ради суддів відповідних судів, конференції суддів відповідних судів; 3) спеціалізовані органи судового адміністрування: Державна судова адміністрація та її територіальні підрозділи, Вища кваліфікаційна комісія суддів, Верховний Суд України, Національна школа суддів України; 4) зовнішні по відношенню до судової системи суб'єкти управління: Верховна Рада України, Президент України, Вища рада юстиції України, Генеральна прокуратура України та місцеві прокуратури [2, с. 42].

Вказана класифікація суб'єктів управління службою суддів у цілому може бути розглянута стосовно адміністрування суб'єктів адміністрування публічною службою в органах судової влади.

До першої групи суб'єктів адміністрування публічною службою в органах судової влади ми можемо віднести зовнішні по відношенню до судової системи суб'єкти управління (Верховна Рада України, Президент України). Верховна Рада України є суб'єктом, який визначає засади проходження публічної служби в судах, державну політику з питань публічної служби в органах судової влади

До другої групи можемо віднести спеціалізовані органи адміністрування публічною службою, а саме Державна судова адміністрація, Вища кваліфікаційна комісія суддів, Вища рада правосуддя, Національна школа суддів.

До третьої групи відносимо органи суддівського та громадського врядування публічною службою в органах судової влади: збори суддів, з'їзд суддів, Рада суддів, конференції суддів, Громадська рада доброчесності.

До четвертої групи можна віднести суб'єктів адміністрування публічною службою в кожному конкретному суді: голови судів, їх заступники, керівники апарату суду, їх заступники.

На нашу думку, таким чином виглядає система суб'єктів адміністрування публічною службою в органах судової влади.

Вища рада правосуддя, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Державна судова адміністрація України та Національна школа суддів України, інші органи державної влади та органи місцевого самоврядування беруть участь в організаційному забезпеченні діяльності судів у випадках і порядку, визначених Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та іншими законами.

Значне місце в адмініструванні публічною службою в судах місцевих є Вища кваліфікаційна комісія суддів, яка, відповідно до ст. 93 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», має такі повноваження:

Вища кваліфікаційна комісія суддів України:

- 1) веде облік даних про кількість посад суддів у судах, у тому числі вакантних;
- 2) проводить добір кандидатів для призначення на посаду судді, у тому числі організовує проведення щодо них спеціальної перевірки відповідно до закону та приймає кваліфікаційний іспит;
- 3) вносить до Вищої ради правосуддя рекомендацію про призначення кандидата на посаду судді;
- 4) вносить рекомендацію про переведення судді відповідно до цього Закону, крім переведення як дисциплінарної санкції;
- 5) визначає потреби у державному замовленні на професійну підготовку кандидатів на посаду судді у Національній школі суддів України;
- 5) визначає потреби у державному замовленні на професійну підготовку кандидатів на посаду судді у Національній школі суддів України;
- 6) затверджує форму і зміст заяви про участь у доборі кандидатів на посаду судді, анкети кандидата на посаду судді, порядок складення відбіркового іспиту та методику оцінювання його результатів, порядок проходження спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді, порядок складання кваліфікаційного іспиту та методику оцінювання кандидатів, положення про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді, порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, порядок формування і ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді) та інші процедури виконання Комісією її функцій;
- 7) проводить кваліфікаційне оцінювання;
- 8) забезпечує ведення суддівського досьє, досьє кандидата на посаду судді;
- 9) бере у межах компетенції участь у міжнародному співробітництві, у тому числі встановлює зв'язки з іноземними закладами, установами та організаціями, проектами міжнародної технічної допомоги, є бенефіціаром, реципієнтом міжнародної технічної допомоги, головним розпорядником міжнародної допомоги від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій;
- 10) здійснює інші повноваження, визначені законом.

З наведеного вище ми бачимо, що вища кваліфікаційна комісія суддів є основним суб'єктом, що здійснює функції забезпечення судів професійним корпусом суддів. Для цього вона наділена широкими повноваженнями стосовно визначення потреб у суддях, організації конкурсного відбору на посади судді, ведення суддівського досьє тощо. У своїй діяльності з питань публічної служби в органах судової влади Комісія взаємодіє з іншими суб'єктами, зокрема Вищою радою юстиції, Державною судовою адміністрацією, судами та суддями тощо.

Наступним суб'єктом адміністрування публічною службою в органах судової влади є Вища рада правосуддя, яка є колегіальним, незалежним конституційним органом державної влади та суддівського врядування, який діє в Україні на постійній основі для забезпечення незалежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування добросовісного та високопрофесійного корпусу суддів, додержання норм Конституції і законів України, а також професійної етики в діяльності суддів і прокурорів.

Стосовно питань публічної служби Вища рада правосуддя наділена широким колом повноважень, а саме:

- 1) вносить подання про призначення судді на посаду;
- 2) ухвалює рішення стосовно порушення суддею чи прокурором вимог щодо несумісності;
- 3) забезпечує здійснення дисциплінарним органом дисциплінарного провадження щодо судді;
- 4) утворює органи для розгляду справ щодо дисциплінарної відповідальності суддів;

- 5) розглядає скарги на рішення відповідних органів про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді чи прокурора;
- 6) ухвалює рішення про звільнення судді з посади;
- 7) надає згоду на затримання судді чи утримання його під вартою чи арештом;
- 8) ухвалює рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя;
- 9) вживає заходів щодо забезпечення авторитету правосуддя та незалежності суддів;
- 10) ухвалює рішення про переведення судді з одного суду до іншого, рішення про відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації;
- 11) ухвалює рішення про припинення відставки судді;
- 12) погоджує кількість суддів у суді тощо.

Як ми бачимо, переважна більшість повноважень Вищої ради правосуддя пов'язана із вирішенням питань про застосування до суддів заходів юридичної відповідальності, хоча значне коло її функцій у сфері публічної служби є організаційними, як-то стосовно призначення, переведення суддів, погодження відставки судді та кількість суддів у суді.

Окремі повноваження Вищої ради правосуддя пов'язані із правовим регулюванням публічної служби у судах, а саме: Рада погоджує Типове положення про апарат суду, Положення про порядок створення та діяльності служби судових розпорядників; надає обов'язкові до розгляду консультативні висновки щодо законопроектів з питань утворення, реорганізації чи ліквідації судів, судоустрою і статусу суддів, узагальнює пропозиції судів, органів та установ системи правосуддя стосовно законодавства щодо їх статусу та функціонування, судоустрою і статусу суддів; затверджує за поданням Державної судової адміністрації України нормативи кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів.

Вища рада правосуддя також наділена окремими повноваженнями з питань адміністрування публічною службою в інших органах судової влади. Так, саме цей орган призначає на посаду та звільняє з посади Голову Державної судової адміністрації України, його заступників; визначає за поданням Голови Державної судової адміністрації України граничну чисельність працівників Державної судової адміністрації України, у тому числі її територіальних управлінь.

Важливе місце в адмініструванні публічною службою в місцевих судах посідає Державна судова адміністрація.

Відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Державна судова адміністрація України є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом.

Згідно зі ст. 152 Закону, до повноважень з питань публічної служби Державної судової адміністрації віднесено:

- 1) забезпечення належних умов діяльності судів, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України та органів суддівського самоврядування в межах повноважень, визначених цим Законом;
- 3) вивчення практики організації діяльності судів, розроблення і внесення у встановленому порядку пропозиції щодо її вдосконалення;
- 4) вивчення кадрових питань апарату судів, прогноз потреб у спеціалістах, здійснення замовлення на підготовку відповідних спеціалістів;
- 5) забезпечення необхідних умов для підвищення кваліфікації працівників апарату судів, створення системи підвищення кваліфікації;
- 6) взаємодія з відповідними органами та установами, в тому числі інших держав, з метою вдосконалення організаційного забезпечення діяльності судів;
- 7) розроблення та затвердження за погодженням із Вищою радою правосуддя Типового положення про апарат суду;
- 8) організація діяльності служб судових розпорядників;
- 9) контроль діяльністю Служби судової охорони;
- 10) затвердження положення про бібліотеку суду.

Отже, Державна судова адміністрація є важливим суб'єктом, який відповідає за організацію публічної служби публічними службовцями апаратів судів. Окремі її повноваження пов'язані з правовим регулюванням публічної служби, а саме: розробляє та затверджує за погодженням із Вищою радою правосуддя Типове положення про апарат суду; затверджує структуру, штатний розпис Державної судової адміністрації України та

її територіальних управлінь.

Окремі повноваження з адміністрування публічною службою має Громадська рада доброчесності, яка утворюється з метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання.

Громадська рада доброчесності є громадським об'єднанням, яке має певні повноваження стосовно оцінки доброчесності та інших якостей як судді, так і кандидата на цю посаду.

Загальний огляд повноважень цього державного органу з адміністрування публічною службою в органах судової влади вказує у переважній частині на їх адміністративно-правову природу.

Отже, ми бачимо, що в країні склалася та функціонує певна система адміністрування публічною службою в органах судової влади. Переважна частина повноважень суб'єктів адміністрування публічною службою в органах судової влади має адміністративно-правову природу, і тому у першу чергу має розглядатися і досліджуватися у контексті адміністративно-правової науки. В цілому функції усіх вищенаведених суб'єктів адміністрування публічною службою в органах судової влади полягають у створенні, підтриманні, гарантуванні необхідних умов для належного функціонування публічної служби в судовій системі.

Висновки. З урахуванням вищенаведеного можна зазначити, що в нашій державі склалася складна та багатофункціональна система суб'єктів адміністрування публічною службою. На нашу думку, систему суб'єктів адміністрування публічною службою в органах судової влади можна класифікувати таким чином: 1) зовнішні суб'єкти по відношенню до судової влади; 2) спеціалізовані органи адміністрування публічною службою в органах судової влади; 3) органи суддівського та громадського врядування публічною службою в органах судової влади; 4) суб'єкти адміністрування публічною службою в кожному конкретному суді.

Бібліографічні посилання

1. Обрусна С. Організаційно-правові засади управління судовою системою України: сучасний стан та перспективи розвитку в умовах судової реформи. *Вісник Київського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Юридичні науки.* 2010. № 83. С. 57–60.
2. Шпенюв Д.Ю. Класифікація суб'єктів управління службою суддів в Україні. *Європейські перспективи.* № 1. 2015. С. 42–47.

Надійшла до редакції 16.02.2019

SUMMARY

Holobutovsky R.Z. Classification of administrators of public service in judicial power. The article is devoted to questions of improvement of public service in bodies of judicial power. Attention is not given to a wide range of subjects that are empowered to administer public service in the judiciary. Their classification is carried out and powers are investigated.

The court, exercising justice on the principles of the rule of law, ensures everyone the right to a fair trial and respect for other rights and freedoms guaranteed by the Constitution and laws of Ukraine as well as international treaties, the consent of which is binding on the Verkhovna Rada of Ukraine. In view of the foregoing, a number of issues arise, first of all, with the formation of a professional judge corps, as well as organizational support for the work of the courts themselves: clerical work, organization of court sessions, joint activities with other state authorities. It is clear that the fulfillment of these tasks should be done by officials and specialists who also have to meet certain professional requirements.

In view of the recent changes in the issues of passing public service in the judiciary, the emergence of new entities in its management, we consider it relevant and appropriate to highlight issues related to the provision of judicial bodies by the professional body of public servants. It is not possible to disclose this issue, it did not cover the subjects of administration by public service in the judicial authorities, to clarify their system and powers.

Taking into account the foregoing it may be noted that in our country there has been a complex and multifunctional system of administration of public service subjects. In our opinion, we propose to classify the system of subjects of administration by public service in judicial bodies as follows: 1) external subjects in relation to the judiciary; 2) specialized public service administration bodies in the judicial authorities; 3) bodies of judicial and public administration by public service in judicial bodies; 4) subjects of administration by public service in each particular court.

Keywords: *judicial system, judicial, judicial authority, court, service, public service, administration.*